

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten

Marihuana til medisinsk bruk

Hasteoppdrag 2004

ISBN 82-8121-034-6

Tittel	Marihuana til medisinsk bruk
Institusjon	Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten
Ansvarlig	John-Arne Røttingen, direktør Arild Bjørndal, fagdirektør
Forfattere	Pernille Bruusgaard, Signe Louise Forsetlund
ISBN	82-8121-034-6
Hasteoppdrag	2004
Prosjektnummer	Vakt-team: 990/194
Antall sider	4
Oppdragsgiver	Helse- og omsorgsdepartementet

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten fremskaffer og formidler kunnskap om effekt, nytte og kvalitet av metoder, virkemidler og tiltak innen alle deler av helsetjenesten.

Kunnskapssenteret er formelt et forvaltningsorgan under Sosial- og helsedirektoratet. Det har ingen myndighetsfunksjoner og kan ikke instrueres i faglige spørsmål.

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten

Oslo, oktober 2004

Marihuana til medisinsk bruk

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten fikk følgende spørsmål fra Helse- og omsorgsdepartementet ved stortingsrepresentant Bjarne Håkon Hansen (Arbeiderpartiet) 8. oktober 2004:

Har marihuana en dokumentert effekt i behandlingen av smerter hos bl a pasienter med multippel sklerose?

Bakgrunn

Cannabis er fellesnavnet på marihuana, hasj og cannabisolje som stammer fra ulike deler av planten *Cannabis sativa* (hamp). Cannabis inneholder mer enn 60 ulike forbindelser som kalles cannabinoider. Disse forskjellige forbindelsene gir i varierende grad rusvirkning. Cannabis har lenge vært brukt som selvmedisinering av flere pasientgrupper, og derfor har også forskere og helsepersonell tatt interesse for stoffene.

Dronabinol (Marinol) er kapsler som består av cannabis-stoffer. Dette legemiddelet er i salg i bl. a. Danmark. Dronabinol er godkjent som behandling mot kvalme hos kreftpasienter i kjemoterapi og mot dårlig appetitt hos AIDS-pasienter. Fra 2003 har medikamentet vært tilgjengelig som smertelindring for pasienter med multippel sklerose i Danmark, når tradisjonell behandling ikke har tilstrekkelig effekt.

Multippel sklerose eller MS er en kronisk betennelsessykdom i det sentrale nervesystem (hjerne og ryggmarg). Sykdommen rammer oftest personer mellom 20-40 år. Pasientene har gode og dårlige perioder, men sykdommen blir ofte langsomt alvorligere. Norge er et av landene i verden med høyest forekomst av MS, ca 7-8000 personer har diagnosen i Norge. Pasientene plages av muskelstivhet, kramper, skjelvinger, smerter, synsforstyrrelser og vannlatningsproblemer. Det finnes i dag ingen helbredende behandling for sykdommen. MS gir store lidelser for pasienter og pårørende, og det er viktig å finne frem til legemidler og andre tiltak som kan gjøre livet lettere for denne viktige pasientgruppen.

Kunnskapsbildet

Nasjonalt kunnskapssenter har funnet fram de undersøkelsene som er gjort i verden. Særlig de siste årene er det gjort undersøkelser der pasienter er tilfeldig fordelt til enten å få cannabis eller kontrollmedisin (placebo). Bare med en slik fremgangsmåte kan man pålitelig bedømme effekt av legemiddelbehandling. Slike forsøk er gjennomført bl. a. i England, Sveits og Danmark.

Kunnskapsgrunnlaget er ennå tynt og det er vanskelig å trekke helt sikre konklusjoner. Oppfølgingstiden er for eksempel altfor kort slik at vi ikke vet noe om virkningen ut over noen få uker. I de fleste nye forsøkene rapporterer imidlertid pasientene selv at de har mindre smerter og mindre stivhet i muskulaturen som følge av behandling med cannabis. Bivirkninger forekommer, særlig ved høye doser, bl.a. sløvheter og svimmelhet. I studiene har likevel få pasienter trukket seg på grunn av bivirkninger.

Det pågår forskning på området og det vil etter hvert bli klarere om det er en sikker og varig effekt på smerter, stivhet og gangfunksjon. Slik kunnskapsbildet nå ser ut, gir cannabis en liten, men tydelig bedring i plagene slik pasientene opplever det på kort sikt.

Til departementet

Den praktiske konklusjon kan være:

- Å be SLV utrede godkjenning som i Danmark (“når annen behandling ikke har tilstrekkelig effect”).
- Eller si at vi og SLV vil overvåke kunnskapsbildet, og at medikamentene ev. vil bli tilgjengelig når dokumentasjonen er sikrere.

Vedlegg

Utfyllende søkestrategi og referanser

Metode

Vi søkte først i The Cochrane Library etter systematiske oversikter om cannabinoid i behandlingen av MS-pasienter. Vi fant en oversikt fra 2003. Deretter søkte vi i Medline og Pre-Medline. Der fant vi fem randomiserte placebo-kontrollerte enkeltstudier (RCT) publisert etter den systematiske oversikten. For detaljert søkehistorie, se under.

Referanser

1. Shakespeare DT, Boggild M, Young C. Anti-spasticity agents for multiple sclerosis. *The Cochrane Database of Systematic Reviews* 2003, Issue 4. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/query.fcgi?cmd=Retrieve&db=pubmed&dopt=Abstract&list_uids=14583932 (26.10.04).
2. Zajicek J, Fox P, Sanders h, Wright D, Vickery J, Nunn A, Thompson A; UK MS Research Group. Cannabinoids for treatment of spasticity and other symptoms related to multiple sclerosis (CAMS study): multicentre randomised placebo-controlled trial. *Lancet* 2003; 362:1517-1526. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/query.fcgi?cmd=Retrieve&db=pubmed&dopt=Abstract&list_uids=14615106 (26.10.04).
3. Vaney C, Heinzl-Gutenbrunner M, Jobin P, Tschopp F, Gattlen B, hagen U, Schnelle M, Reif M. Efficacy, safety and tolerability of an orally administered cannabis extract in the treatment of spasticity in patients with multiple sclerosis: a randomized, double-blind, placebo-controlled, crossover study.

Multiple Sclerosis 2004; 417-424.

http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/query.fcgi?cmd=Retrieve&db=pubmed&dopt=Abstract&list_uids=15327040 (26.10.04).

4. Wade DT, Makela P, Robson P, House H, Bateman C. Do cannabis-based medicinal extracts have general or specific effects on symptoms in multiple sclerosis? A double-blind, randomized, placebo-controlled study on 160 patients. Multiple Sclerosis 2004; 10:434-441.
http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/query.fcgi?cmd=Retrieve&db=pubmed&dopt=Abstract&list_uids=15327042 (26.10.04).
5. Svendsen KB, Jensen TS, Bach FW. Does the cannabinoid dronabinol reduce central pain in multiple sclerosis? Randomised double blind placebo controlled crossover trial. BMJ. 2004; 329:253.
http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/query.fcgi?cmd=Retrieve&db=pubmed&dopt=Abstract&list_uids=15258006 (26.10.04).
6. Fox P, Bain PG, Glickman S, Carroll C, Zajicek J. The effect of cannabis on tremor in patients with multiple sclerosis. Neurology 2004; 62:1105-1109.
http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/query.fcgi?cmd=Retrieve&db=pubmed&dopt=Abstract&list_uids=15079008 (26.10.04).

Søk i Cochrane Library

#1.	NERVOUS SYSTEM DISEASES explode all trees (MeSH)
#2.	CHRONIC DISEASE single term (MeSH)
#3.	NEURODEGENERATIVE DISEASES explode tree 1 (MeSH)
#4.	(multiple next sclerosis)
#5.	(#1 or #2 or #3)
#6.	CANNABINOIDS explode tree 1 (MeSH)
#7.	CANNABIS single term (MeSH)
#8.	(marinol or cannabis or cannabinoids or marijuana or marihuana)
#9.	(#6 or #7 or #8)
#10.	(#5 and #9)

Søk i Medline 2003-2004

#1 exp Chronic Disease/
#2 exp Nervous System Diseases/
#3 exp Neurodegenerative Diseases/
#4 multiple sclerosis.mp.
#5 exp Cannabinoids/
#6 exp Cannabis/
#7 (marinol or cannabis or cannabinoids or marijuana or marihuana).mp. [mp=title, original title, abstract, name of substance, mesh subject heading]
#8 1 or 2 or 3 or 4
#9 5 or 6 or 7
#10 8 and 9
#11 limit 10 to (human and yr=2003 - 2004)

Søk i Pre-Medline

#1	(cannabis or cannabinoids or marijuana or marihuana or marinol or dronabinol).mp. [mp=ti, ot, ab, rw, sh]
#2	(multiple sclerosis or chronic disease\$ or neurodegenerative).mp. [mp=ti, ot, ab, rw, sh]
#3	1 and 2
#4	limit 3 to human [Limit not valid in: Ovid MEDLINE(R) In-Process & Other Non-Indexed Citations; records were retained]
#5	limit 4 to yr=2003 - 2004

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten

Postboks 7004 St. Olavs plass

0130 Oslo

Tlf: 23 25 50 00

Faks: 23 25 50 10

post@kunnskapssenteret.no

www.kunnskapssenteret.no

Organisasjonsnummer: 986 303 537

ISBN 82-8121-034-6